

FISKERI- OG HAVBRUKSNÆRINGENS FORSKNINGSFOND

- hele næringens forskningsfond

FRA PROBLEM TIL RESSURS

Om vi fanget alle kråke-
bollene langs kysten
av de tre nordligste
fylkene ville det ha
blitt 12 kråkeboller til
hvert menneske på
jorda. Tareskogen
ville gjenoppbygge
seg og binde store
mengder CO₂. Og
høyt betalende
markeder ville få
etterlengtet rogn fra
kråkeboller fra en ny og
lønnsom norsk næring.

INVASJONEN

En invasjon verden ikke har sett maken til har pågått langs kysten av Nord-Norge de siste 40 år. Det er først og fremst i Finnmark, Troms og nordre del av Nordland at dette stadig er et problem. Beregninger viser en bestand på rundt 80 milliarder kråkeboller langs kysten og inne i fjordene i Nord-Norge. Det er nesten 12 ganger mer enn det er mennesker på jorda.

Det største problemet med den eksplosive kråkebolletettheten er at tareskogen blir fullstendig nedbeitet. Av 88 kommuner i Nordland, Troms og Finnmark er 83 berørt av kråkebollebeiting.

Norsk Institutt for vannforskning (NIVA) har på oppdrag fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond gjennomgått et betydelig registreringsmateriale gjennom

flere tiår og gjort disse beregningene.

NIVA har også vurdert betydningen av at så mye av tareskogen forsvinner. Her poengterer man at mangfoldet i havet og næringskjeden for fisk og skalldyr reduseres. Minst like viktig er den økologiske gevinst det ville være å gjenoppbygge den svært produktive tareskogen som binder store mengder CO₂.

Som en foreslått løsning anbefaler NIVA å utnytte kråkebollen som ressurs og dermed skape en situasjon der alle har noe å tjene på at bestanden reduseres. Rogn fra kråkeboller etterspørres i mange høyt betalende markeder. NIVA har derfor laget en anbefaling for hvor ressursen kan fangstes, både mest effektivt og for å finne kråkeboller i best kondisjon.

I de tre nordligste fylkene alene er det 12 ganger så mange kråkeboller som det er mennesker i verden.

«REGNSKOGEN»

Tareskogen er vår «regnskog» og blant verdens mest produktive systemer som både gir liv til et viktig mangfold av organismer i havet og som med sin rike produksjon binder store mengder CO₂. Det er derfor svært viktig å begrense den enorme bestanden av kråkeboller som beiter ned mesteparten av stortare og sukkertare.

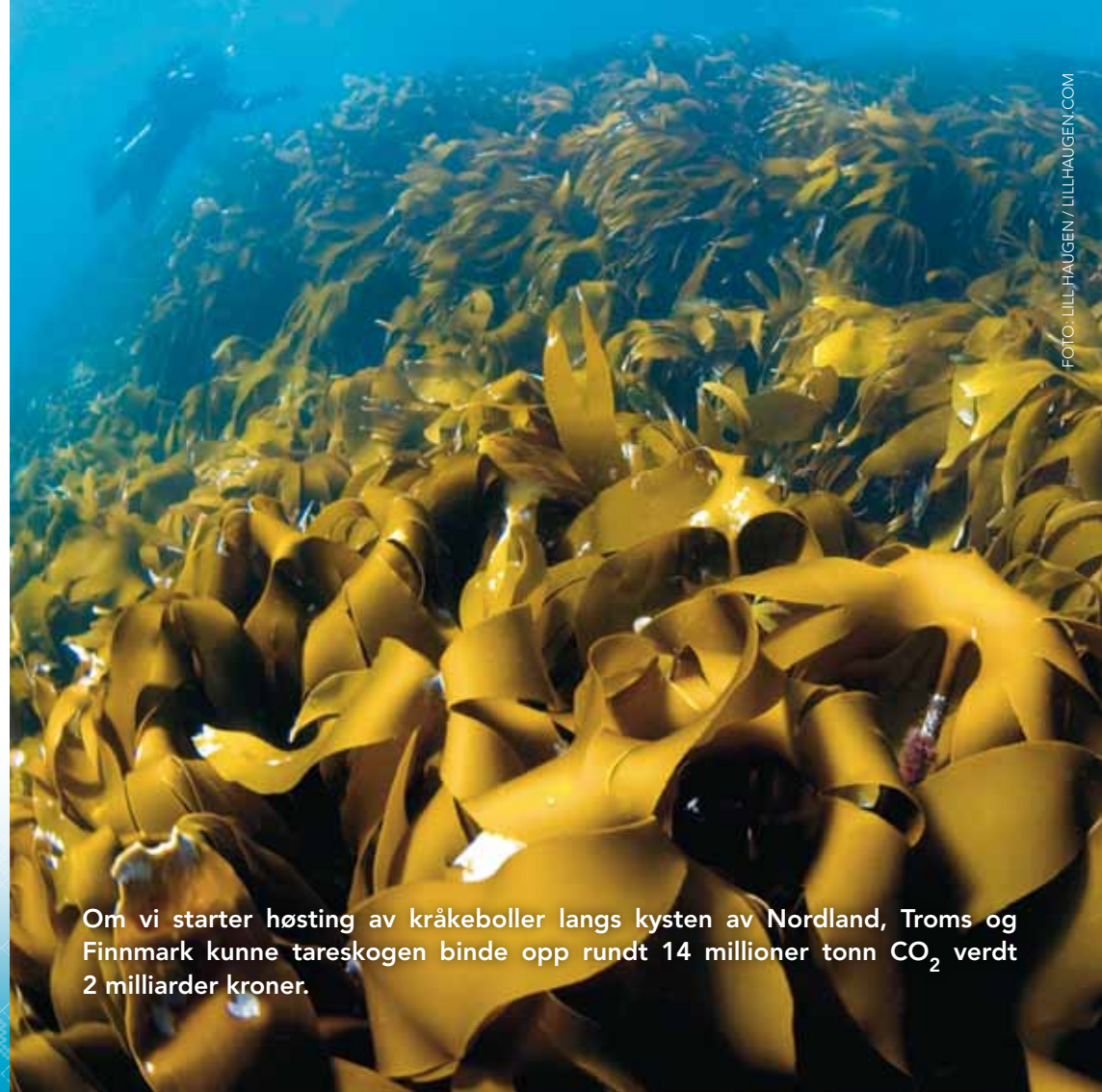
Kråkeboller finnes på bunnen fra fjæra og med avtagende mengde nedover i dypet. Den høyeste tettheten er vanligvis opp mot tidevannssonen. Det er også her taren er tettest. Reduseres tettheten av kråkeboller skaper det gjenvekst av tareskog både i totalt ned-

beitede områder og områder der det fortsatt er visse mengder tare.

Gjenvekst av tareskog har stor betydning både når det gjelder et positivt CO₂-regnskap og en økning i marinbiologisk mangfold langs kysten. Ikke minst når det gjelder utvikling av leveområder og produksjon for viktige ressurser som fisk og skalldyr langs kysten.

Beregninger NIVA har gjort viser at gjenvekst av tare på nedbeitede områder i de tre nordligste fylkene vil kunne binde rundt 14 millioner tonn CO₂ årlig. Med dagens pris på CO₂-kvoter er verdien av dette over 2 milliarder kroner.

Om vi starter høsting av kråkeboller langs kysten av Nordland, Troms og Finnmark kunne tareskogen binde opp rundt 14 millioner tonn CO₂ verdt 2 milliarder kroner.

DELIKATESSEN

Høye priser på kråkebollerogn i verdens best betalende markeder har fristet mange til å prøve seg på fangst og eksport av delikatessen. Felles for de fleste er at man ikke har klart å få til en levedyktig virksomhet. Årsakene til det er mange og sammensatte.

En av utfordringene er selve fangstingen som så langt har vært utført av dykkere. Et utviklingsprosjekt for utprøving av miniubåt til fangst ble nylig utsatt da den kommersielle parten ikke klarte å drive virksomheten lenger.

NIVA har i denne rapporten sett på mulighetene både når det gjelder effektiv og bærekraftig høsting. De har gjort observasjoner som viser at de største kråkebollene med mest rogn er å finne på grensen

mellom tareskog og nedbeitet havbunn. Ved å velge en høstestrategi der en effektivt fangster i randsonen mot stortareskog vil en få kråkeboller i god kondisjon samtidig som primær- og sekunderproduksjonen i kystområdene kan øke.

Ut fra de observasjoner og beregninger som er gjort mener NIVA at kråkebollen er en ressurs som vil kunne gi en stabil og varig næring for Norge dersom flere aktører klarer å samarbeide om stabile leveranser til markedet.

Det er først og fremst det japanske sushimarkedet som i dag etterspør kråkebollerogn. Sushi er imidlertid på full fart inn i de fleste land i verden slik at markedet vil kunne utvides etter hvert som ressursen gjøres tilgjengelig.

Om vi startet en effektiv og bærekraftig fangst av kråkeboller langs kysten av Nordland, Troms og Finnmark ville vi kunne etablere ei levedyktig næring for en attraktiv eksportvare.

Norsk Institutt for vannforskning (NIVA) har på oppdrag for FHF gjort en perspektivstudie av kråkebollen utenfor kysten av landets tre nordligste fylker. I studien «Fra problem til ressurs» har NIVA gjort en analyse av ressursgrunlaget for høsting av kråkeboller og en vurdering av økologiske perspektiver knyttet til høstingen

Ut fra tilgjengelig forskningsmateriale er det beregnet at det i dette området finnes rundt 80 milliarder kråkeboller. Disse utgjør en stor miljøtrussel gjen-

nom nedbeiting av den eneste gjenværende taeskogen i Norge. Taeskogen er klodens mest produktive system som binder store mengder CO₂.

NIVA mener en effektiv høsting vil være en «vinn-vinn»-situasjon og dokumenterer at det vil tjene både samfunnet og vil kunne utvikle en ny næring.

Studien er finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond.

Hele studien kan lastes ned på: www.fiskerifond.no

FoU-koordinator FHF: Frank Jakobsen, tlf. 934 54 221, frank.jakobsen@fhl.no

FISKERI- OG HAVBRUKSNÆRINGENS FORSKNINGSFOND

Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF)

Postboks 429 Sentrum

0103 Oslo

Tlf. 23 89 64 08

E-post: post@fhf.no

www.fhf.no

Forsidebilde: Eksportutvalget for fisk

Layout: www.opperud.com
